

Nr 386.

Av herr **Lindgren**, om *premierung av mjölkproduktionen*.

Att mjölkproduktionen intager en central ställning i fråga om jordbrukets ekonomi, därom torde alla vara ense. Den alldeles övervägande delen av vårt lands jordbrukare är beträffande huvuddelen av sina inkomster beroende av det ekonomiska resultatet av mjölkproduktionen. Med nuvarande synnerligen låga priser för mjölkprodukter blir därför det ekonomiska utbytet för lantbruket i stort sett ytterligt dåligt. Fara föreligger, att ett allmänt sammanbrott inom kort inträffar, som kan få de mest ödesdigra följder.

Så som förhållandena äro drives mjölkproduktionen utan tivel så gott som allmänt med icke ringa förlust. Icke skuldsatta jordbrukare kunna visserligen i väntan på bättre tider undvara ränta på i jordbruket nedlagt kapital, men detta är en ringa tröst, då det allra största flertalet tynges av dryga skuldräntor. Inom det smärre jordbruket kan det gå till en tid därigenom att jordbrukarens och hans familjs arbetskraft underbetalas eller stundom icke alls betalas, men det finns även här en gräns, utöver vilken det icke är möjligt att komma.

I förut motionsvis framförda förslag har jag med stöd av framlagda produktionskostnads kalkyler visat, att jordbrukarna, genomsnittligt sett, göra betydande förluster per år och mjölkko och sålunda för varje år få sin ekonomi mer och mer undergrävd. Under nuvarande depressionsläge förefinnes icke heller möjligheten att genom realisation i större skala av det nuvarande kobeståndet minska förlusterna, enär de låga kreaturspriserna lägga hinder i vägen härför.

Voro förhållandena för jordbruksnäringen svåra under år 1930, hava de alltså försvårats på ett betänkligt sätt under år 1931.

Under sådana omständigheter synes anledning föreligga att stödja jordbruket enligt de principer, som i motioner förut framförts. Dock böra endast sådana mjölkproducenter, som äro delägare och samtidigt äro leverantörer i andelsmejerier, komma i åtnjutande av premier. Genom att begränsa premieutdelningen till dessa kunde garanti vinnas för att den föreslagna hjälpen verkligen når jordbrukarna och en kraftig hävstång erhållas för mejerihandlingens organiserande på lämpligt sätt.

Fördelningen av premier borde verkställas genom mejeriernas egna lokalorganisationer enligt plan, som fastställas av lantbruksstyrelsen och vars utförande står under vederbörande mejerikonsuments inseende.

I regel betala mejerierna mjölken efter dess innehåll av fett samt åsättes värde på basis av uppnått smörpris. Även vid fördelningen av premiebe-

loppen skulle man kunna tänka sig att dylik differentiering skedde, men dels beroende på den mera tillkrånglade grundvalen för redovisningen av premieutbetalningen och dels därför att produktionskostnaderna för fet respektive mager mjölk avvika från varandra endast obetydligt, synas skäl icke föreligga att utbetala olika premiebelopp för olika fet mjölk. Premierna böra sålunda utgå med visst belopp per kilogram.

Vad angår premiernas storlek böra de i viss grad rätta sig efter vid respektive mejerier uppnådda priser för försålda produkter. Föregående års medelpris å smör motsvarade ett smörvärde per kilogram mjölk, då för tillverkning av ett kilogram smör beräknas åtgå 25 kilogram mjölk, om cirka 9 öre. Emedan produktionskostnaderna för mjölken kunna beräknas till omkring 15 öre per kilogram, skulle premiebelopp utdelas för mjölk, vilken ej uppnådde detta pris vid försäljningen. Därvid kan man anse skäligt, att staten träder emellan och täcker halva förlusten, och för detta fall skulle premiebeloppet kunna anslås till högst 3 öre per kilogram mjölk. För att erhålla en norm för premiernas utbetalande bör beräknas, att för tillverkning av 1 kilogram smör får åtgå 25 kilogram mjölk.

För den mjölk, som säljes till direkt konsumtion, kan producenten i regel erhålla ett högre pris än för smörmjölken. Konsumtionsmjölken kan därför icke beräknas vara i behov av premietilldelning; den skulle i stället till och med kunna medverka till ett något mindre behov av premier för produktmjölken vid samma mejeri. Med utgångspunkt från mjölkkvantiteten, som invägdes i andelsmejerierna år 1928, kan enligt gjorda statistiska beräkningar den i behov av premier beräknade mjölkkvantiteten angivas till omkring 850,000 ton. Huru stort anslag som erfordras kan dock icke med säkerhet beräknas utan torde först efter någon tids erfarenhet vara möjligt att fixera.

Emellertid synes det mig möjligt och lämpligt att medel i tillräcklig omfattning uppbringas genom accis å vissa maltdrycker, varom jag i särskild motion hemställt.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen ville besluta för stödjande av mjölkproduktionen utdela premier om högst 3 öre per kilogram mjölk, levererad till andelsmejerier, att utdelas i huvudsaklig överensstämmelse med ovan angivna riktlinjer, och att medel därtill anskaffas genom påläggande av accis å vissa maltdrycker.

Stockholm den 22 januari 1932.

And. Lindgren,
Dingelvik.
